

פרשות בלק
תמוז תשפ"ו

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:13	20:31
בני ברק	19:31	20:34
ציריך	20:00	22:30
וינה	20:44	22:12
אנטוורפן	21:44	23:16
פריז	21:30	23:04
לונדון	21:08	22:28

דבר הישיבה

להאמין בכחו של תלמיד

לרגל יום היראצייט (השני) של הגאון הרב אברהם צבי שמואלביץ זצוק"ל ר"מ בישיבה ("א תמוז תשפ"ד). נצטט מעט ממה שסיפרו ושחו תלמידיו:

פעם אמר לתלמיד שנקרא חיים ליב: "יש לי בן 'חיים', יש לי בן 'יהודה ליב', אתה 'חיים ליב' שלי!" (בנו של רבי אברהם, יב"ח"א רבי חיים שליט"א, אינו קרוי כשמו המלא של זקנו - רבי חיים ליב, משום שכשנולד היה זה בחיי הסבא הגאון רבי יהודה ליב נקריץ זצ"ל. כשנפטר הגרי"ל, נקרא בן נוסף על שמו). תלמיד אחר הוסיף על כך, שכל רב שהיה אומר ביטוי כזה לתלמיד, הדבר היה מחמם ומרומם אותו אפילו אם היה יודע שאין זו האמת המוחלטת; אך כשרבי אברהם אמר זאת, הדבר פעל שבעתים - כיוון שכולם ידעו שאצלו זוהי האמת לאמיתה!

הוא חינך את תלמידיו להכיר במעלות ובגדולתם ולהאמין בעצמם, והייתה מרגלית בפיו המליצה: "הרי זו גאוה כשרה". לאחר כלות השבעה של רבי אברהם, שוחחו תלמידיו על הצורך להתכנס יחד כדי להתחזק וללמוד מדרכיו. אמר אחד התלמידים: "איך נוכל לעשות זאת בלי רבי אברהם?" השיב לו חברו בתוקף: "תאמין בעצמך! אתה תלמיד של רבי אברהם! אולי אחרים

הנה הפשטותם צורת הישיבה, וקלטתם רוח ורצון הישיבה, ובזה עשיתם לכם חבורה לילך בעקבות רוח הישיבה, ובכל מקום שאתם נמצאים לקחתם זאת כאילו להיות עם הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מסך המשגיח הגדול רבי ירחם ליטוביץ זצוק"ל ממיר)

בית מדרש

גליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר | בלק 632

מתורת רבותינו

מה הייתה ה"סגולה" בה נקט בלעם הרשע בכדי שמזימתו תצליח?

ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתונו וילך עם שרי מואב (כב, כא).

כעין מה שהמהר"ל בבאר הגולה (באר השני) מבאר שהסיבה שחייב עדים זוממים אינו אלא במקרה שהיה "כאשר זמם" ולא כשהגיע כבר ל"כאשר עשה", שמפני שמה שהם זממו תלוי ועומד ומחכה לצאת לפועל, על כן מוציאים זאת לפועל ביחס אליהם.

זהו הביאור ברש"י שהיות שבלעם הרשע אצלו השנאה מקלקלת את השורה הזדרז ומסר נפשו להשכים כדי להרע לישראל, לכן היה כוחו כה גדול, זה עצמו היה סיבה שפעולתו תתקיים בהכרח לולא שקדמו אברהם אבינו במסירות נפשו.

שיחות מוסר (עמ' קכ"ב)

"ויחבש את אתונו, מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה שחבש הוא בעצמו. אמר הקב"ה רשע כבר קדמך אברהם אביהם שנאמר וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמורו" (רש"י)

צריך להבין, איזה מעשה טוב עשה בלעם, אשר לולא זכותו של אברהם היה מהוה סיבה עבורו להצלחה ורק בזכות שקדמו אברהם נכשל?

ביאר מרן רה"י שה"ה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, הקב"ה הטביע בבריאה ש"בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו", כל דבר שאדם רוצה לפעול וישתדל בכל כוחו ולמעלה מכבודו וכבודו בהכרח יצא הדבר לפועל,

עוצם רחמי השי"ת לכל יצוריו

ויקם בלעם בבוקר וילך עם שרי מואב ויחר אף אלוקים כי הולך הוא ויחיצב מלאך ד' בדרך לשטן לו (כב, כא).

מלאך מיוחד של רחמים להצילו ולצורך כך נעשה לו נס שאתונו פותחת את פיה שזה שינוי הבריאה ממש, הכל כדי להחזירו למוטב.

מכאן נלמד, גודל רחמי השי"ת ורוב חסדיו שלא ידח ממנו נדח. כל שכן אדם שלא הגיע לכזו דרגת שחיתות שהקב"ה מצפה לשובו ושוכל לו שליחים ורומזים שישוּב ויתקבל באהבה.

אור יחזקאל (ח"ד עמ' ס"ט)

"מלאך של רחמים היה, והיה רוצה למנעו מלחטא שלא יחטא ויאבד" (במדבר רבה כ, יג).

לימוד גדול הראה הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל ליונישטיין זצ"ל בדברי חז"ל, עד כמה רחמי השי"ת על כל יצור נוצה. הלא בלעם הוא סמל ההשחתה והמרידה בהשי"ת והמידות הרעות, שמנסה בכל דרך לעשות נגד רצון השי"ת, בכל זאת הקב"ה לא עוזבו ומשתדל בכל דרך להחזירו למוטב ואף שולח לו

איך יתכן מצב של "לא הביט און ביעקב"?

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקי עמו ותרועת מלך בו (כג, כא).

"כשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן באוניות שלהם ובעמלן שהן עוברין על דתו" (רש"י)

עד ש"אורייתא קוב"ה וישראל חד", אהבה שאין לנו מושג מגודל חיבורה כנאמר בפסוק (שיר השירים ח, ו) "עזה כמות אהבה", ועוד (משלי י, יב) "על כל פשעים תכסה אהבה", וכן להיפך מצד הרע נאמר (משלי טז, כח) "נורגן מפריד אלוף", שסוד פעולת הרע ומהותה הוא "מפריד אלוף" להפריד בין חיבורים.

ציור חי לזה ניתן לראות לפעמים כשנתקלים באדם רע מעללים, מרגישים כולם שהינו כקוף ודרדר שכל

הדברים טעונים ביאור נמרץ, הלא מפורש בחז"ל (יבמות קכא, ב) "הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה", ועוד (ב"ק ג, א) "האומר הקב"ה וותן ויותר בני מעיי", אם כן, איך יתכן לומר שהקב"ה לא מדקדק במעשיהם?

ביאר מרן המשגיח הגה"צ רבי ירחם ליוואוויץ זצ"ל על פי דברי המשנה (אבות פ"ו מ"א) "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד וכו' נקרא רע", היינו שיסוד התורה ומהותה הוא "אהבה", שכן מהותה של תורה היא "דבק" המדביק ומחבר באחדות גמורה,

מתורת רבותינו

העובר עליו מיד נדק, כל שכן שלא ניתן להתחבר ולהתדבק אליו, זהו ענין "מפריד אלוף", שאף אחד אינו יכול להדבק בו, והפכו הוא איש טוב שכולם נהנים ממנו ובכל אשר יפנה מרגישים באהבתו והתדבקותו לכל אחד, הוא רע של כולם וכולם רעים שלו, אהוב למקום אוהב את הבריות. אנו איננו מבינים כלל את הענין שבחבר ורע, ומביטים על זה בביטול מה, אולם באמת ענין רע הוא יסוד האהבה, כפי שאומר הפסוק (משלי כז. י) "רעך ורע אביך אל תעזוב", הבורא ית' נקרא רע להורות על החיבור והדבק הגדול, וזהו שאמרו שהלומד

תורה לשמה נקרא רע, רע לבריות רע לבורא ית' שזהו יסוד התורה שהיא סוד האהבה, חיבור עם הבורא יתברך.

זהו "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל", הבורא יתברך אינו רואה בחטאם של ישראל כשהם במצב של "ה' אלקיו עמו", כשזוכים לתורה שעניינה כאמור אהבה וחיבור, אזי זוכים ש"על כל פשעים תכסה אהבה", שהדיבור הוא חזק עד שאין שום דבר שיפריד ביניהם.

דעת חכמה ומוסר (עמ' קצה)

דבר הישיבה

אינם יכולים, אבל אתה יכולי".

ומעשה בתלמיד אחר שלמד עמו בחברותא לאחר נישואיו, ולעיתים אירע שהוצרכו להמשיך בלימוד מעבר לשעה הקבועה. במקרים אלו, רבי אברהם היה עוצר מיד ואומר לו: "קודם כל תתקשר לאשתך לקבל רשות על העיכוב, ורק אז נוכל להמשיך ללמוד יחדיו".

תלמיד נוסף נכנס אליו פעם עם כוס קפה והניחה על השולחן. לא היה לו נעים לשתות כך במחיצת רבו, אך רבי אברהם הבחין בכך והפציר בו בחום: "תשתה, תשתה; כשאתה שותה – הגרון שלי מתחמם..."

מבאר רבותינו

איזהו מכובד? המכבד את הבריות כי כבד אכבדך מאוד וגו' (כב, יז).

במלאות שנתיים לפטירת הגאון רבי אברהם צבי שמואלביץ זצוק"ל ר"מ בישיבה מספר תלמידו, הרב יוסף בראון שליט"א:

אחת מתכונותיו המיוחדות ביותר הייתה בריחתו מן הכבוד. כבוד הוא דבר בסיסי לכל אדם; זהו צורך נפשי ופנימי. אבל הוא לא היה נשלט על ידי הצורך הזה, והבין היטב את הסכנה הטמונה בו ואת כוחו של דבר זה "להוציא את האדם מן העולם".

ר' אברהם היה בן נכד לגדולי הדורות, אבל לא ראה בעצמו שום מעלה על פני אדם אחר. אפילו שמץ קטן של "שטאלץ" לא היה בו.

אבל כמובן, איזהו מכובד? המכבד את הבריות.

איך הוא ידע לכבד את הבריות! קשה לתאר זאת במילים פשוטות. רוב תלמידיו היו בני חוץ לארץ. דיברו עברית כמו... ובכן, כמו אמריקאים! אפילו שפתו לא הייתה שגורה בפינו, אבל הדבר כלל

באהבתו הגדולה הצליח לקרוא בין השורות, ולאחר מכן היה מרומם אותם. כל אדם היה יוצא ממנו עם חיוך, עם חיוך, עם תחושה טובה, ובעיקר עם ההרגשה שהוא חשוב, שהוא נחשב ושהוא יקר.

הבר מצווה של הגאון ר' אלי' ברוך זצ"ל ושל יבלח"ט הגאון ר' מאיר שליט"א, ואמר לו שיש לו תפקיד מיוחד עבורו במהלך השמחה. בתחילת הערב, עליו לעמוד ולקבל את פני האורחים; אך בהמשך, כך אמר לו, עליו להסתובב באולם ולחפש את מי שעומד בצד, את מי שיושב לבדו, את מי שנראה כאילו אינו מרגיש שייך ואת מי שנראה כאילו אינו חשוב. "לך אליו. שב איתו. דבר איתו. התעניין בו. תן לו להרגיש שהוא אורח הכבוד". לחפש אנשים ולשמח אותם – זה היה תפקידו בשמחות המשפחה כשהיה צעיר. וכפי הנראה הוא קיבל את הדברים הללו כצוואה מזקנו, והמשיך לקיים אותם כל ימי חייו. הוא הבין היטב מה ביקש ממנו הסבא, והמשיך בשליחות הזאת בכל הזדמנות שנקרתה בדרכו: "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים". הוא תמיד ראה את מי שאחרים לא ראו. תמיד הבחין במי שלא הרגיש חשוב; ובמילה טובה, בחיוך ובהתעניינות כנה, היה גורם לו להרגיש חשוב. לא משנה אם היה זה ילד או זקן, חסיד או ליטאי; בן תורה או אדם מודרני – ר' אברהם היה כמו מגנט, וכולם רצו להסתופף בצילו. כל מי שזכה לפגוש אותו ראה מיד את שמחת החיים שלו ואת אהבתו לבריות, והרגיש שבאמת "עוז וחדוה במקומו".

לא היה חשוב בעיניו. האופן שבו התייחס אליו, ואיך שידע להעניק לכל אדם בדיוק את התחושה הנעימה והמרוממת ביותר – גם כאשר המילים עצמן לא תמיד הספיקו – אינם דבר מובן מאליו. למען האמת, זה כמעט בלתי מתקבל על הדעת. אך הייתה בו אהבה כה גדולה וקרבה כה עמוקה, עד שכל המחיצות הללו פשוט נעלמו.

פעמים רבות ראינו אנשים שנכנסו אליו בפעם הראשונה בחייהם, וראינו כיצד קיבל אותם וכיצד שוחח עמם. מטבע הדברים, רבים מהם לא הרגישו בנוח. הם התקשו בשפה, התבלבלו במילים, ולא הצליחו להסביר היטב את מה שרצו לומר. והוא, בסבלנות שאין לה קץ, המתין. הוא הקשיב. והוא הבין. הוא הבין באמת את מה שהם אמרו, הרבה יותר ממה שהמילים שלהם הצליחו לומר. באהבתו הגדולה הצליח לקרוא בין השורות, ולאחר מכן היה מרומם אותם. כל אדם היה יוצא ממנו עם חיוך, עם חיוך, עם תחושה טובה, ובעיקר

עם ההרגשה שהוא חשוב, שהוא נחשב ושהוא יקר.

פעם סיפר שזקיני מרן רה"י הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל ניגש אליו קודם שמחת

הגאון רבי אברהם צבי הלוי שמואלביץ זצוק"ל ר"מ הישיבה הקדושה יריעה מזרחית על מסכת חיון, מסירותו הנפלאה בהרבעת תורה ועבודת אהבתו לשומעי לקחו במלאות שנתיים להסתלקותו י"א תמוז תשפ"ד

למרות ביקוש החכמה המופלג שלו, דבק רבי אברהם אך ורק בדרכי הלימוד המסורות לנו מרביתנו ראשי הישיבות. הוא דחה בשתי ידיים את דרכי הלימוד המתחדשות בכל יום. רגיל היה לומר בשם אביו הגדול זצ"ל: "עלינו להבין את הסברה ולא את הסברא של הסברא..." והיה מראה על זה את שכתב מרן הגאון רבי ראובן גרוזובסקי זצ"ל על חמיו הגדול, מרן רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל (נדפס בפתיחה ל'ברכת שמואל' ח"ב): "הוא היה אומר שגם דרך הסברא בהלכה אינה סברת הלב שאדם אומר מעצמו, אלא הסברא והאופן איך להבין את סברת הגמרא, גם היא על דרך הקבלה מרבו באה, איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה, ואת זה יש צורך ללמוד מרב איך להקשות ואיך לתרץ, איך להביא ראיה ואיך לחקור חקירה ולהסתפק ספק".

בעניין זה נהג עם ילדיו ותלמידיו בתקיפות רבה, ולא הניח להם לדבר עמו בדרכים הללו, בשונה מהרגלו תמיד לנהוג עמם ברכות, גם כאשר התנהגו שלא על פי דרכו ורצונו. בנו, הג"ר רבי אליהו ברוך שליט"א סיפר, כי פעם היה נוכח כאשר אברך נכנס לאביו להגיש לו את ספרו שחיבה לאחר שיצא, עיין רבי אברהם בספר וראה שהדברים נאמרים בדרך לימוד משונה. כשהגיע לסימן אחד שנכתב בהפלה יתירה, אמר רבי אברהם לבנו: "ספר כזה לא צריך להחזיק בבית", וביקש ממנו להוציא את הספר ולהניחו בארון החשמל. הדבר הותיר בבו רשם עז לאורך שנים עד היום הזה.

יחסו לתלמידיו ומסירותו כלפיהם היו לסמל ולדוגמה של הנהגת רב כלפי תלמידיו. הוא חיבב וקירב את תלמידיו עד לאחת. בכל פעם שפגש משהו משומעי לקחו, היה טופח על זרועו או על כתפו בחיבה ואומר לו: "דו ביסט דאך פון אונזערע, מאנשי שלומינו" ["אתה הרי משלנו"]. והיה מעודד ומחזק אותם: "חזק ואמץ". תלמידיו בני חוץ לארץ היו אומרים כי הם מרגישים שהוא כמו "זיידע" [סבא] שלהם בארץ ישראל, בגלל היחס הלבבי, הדאגה הכנה והאהבה שהוא מעריך עליהם ועל בני ביתם.

בפי אחד התלמידים סיפור נפלא: "תקופה קצרה לאחר שנכנסתי לשמוע את השיעור של רבי אברהם, ישבתי בסדר ערב בעזרת נשים של בית המדרש המרכזי, והשעה הייתה עשר וחצי בלילה. ניסיתי <

התורניים והרוחניים, עבר להיכלה של ישיבת חברון, בה דבק בראשי הישיבה, מרן הגאונים רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ורבי משה חברוני זצ"ל ושאר רבניה הגדולים. במקביל, זכה באותה תקופה גם לקרבה גדולה מאת האדמו"ר הרה"ק בעל הבית ישראל' מגור זצ"ל, ולהתחמם כנגד אשו הגדולה. בהמשך התקרב גם לענק התורה והמחשבה, מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל. שנים ארוכות אחז גם בקשר עמוק עם רבו, הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל, וקיבל מפיו הרבה תורה ומסורה.

בהגיעו לפרקו, נלקח כחתן אצל הגה"צ רבי יהודה לייב נקריץ זצ"ל, נכדת הגאון רבי אברהם יפה זצ"ל, חתנו של הסבא מנובחרדוק זצ"ל. כששהה בארצות הברית לרגל בואו בברית האירוסין, התכתב עם אביו הלוח ושוב. באחד המכתבים כתב לו אביו: "הנני להזכירך – ולא לשכוח, מרגלא בפומא שלי – תקבל על עצמך שלא לעשות שום דבר שקטן ממך יכול לעשות – ואז תצליח דרכך בחיים". הדברים הללו היו לרבי אברהם יסוד מוסד בחיים.

כל ימיו היה דבוק באביו הגדול ובתורתו. אביו אהבו אהבה יתירה והרבה להשתעשע עמו בדברי תורה; והוא מצידו הרגיש כסמוך על שולחן אביו, אשר כל אשר שלו בתורה ובחכמה – משלו הוא. פעם אמר לתלמידיו: "אל תאמר שלמדת אצלי, תאמר שלמדת על שולחן של אבא".

בהרבעת התורה

לאחר נישואיו הגיע לחבוש את ספסלי ישיבת מיה המקום בו אבותיו מרביצים תורה ויראה. עד מהרה החל להרביץ תורה במסירת שיעורים. הוא העמיד תלמידים רבים בדרכי הלימוד, ועיצב את אישיותם. רבים מבני חוץ לארץ שבאו ללמוד אצל רבי אברהם, באו עם ההשפעות מסביבם, מרוח אחרת, עם אפיקים אחרים לחיים. ורבי אברהם הצליח להשפיע עליהם, להוציאם מבירא עמיקתא של השפעות הסביבה, ולרומם עם השפעתו הנפלאה, עם סבלנות אדירה, ולבנות אותם מהמסד ועד הטפחות – עד כדי שגם כששבו חזרה לחו"ל, נטלו את בית מדרשו של רבי אברהם עמם.

הגאון רבי אברהם צבי זצ"ל נולד בירושלים עיר הקודש ביום כ"ט בניסן תש"ז, למשפחה רבת היחס של גדולי ומאורי הדורות, כבן שני לאביו הגדול מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיה ואימו הרבנית הצדקנית חנה מרים ע"ה, בתו של מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ונכדתו של רב רבנו, מרן הסבא מסלבודקה זצ"ל. מצד אביו היה גם נין הסבא מנובחרדוק, צדיק יסוד עולם, רבי יוסף יוזל הורוביץ זצ"ל, שהיה אבי אם אביו.

לידתו הייתה חודשים ספורים לאחר שעזבו תלמידיו מיר את גלות שנחא. בדרך צחות היה אומר כי הוא הינו תלמיד החכם הגדול ביותר שהיה בשנחאי באותם ימים, משום שכשהיה שם עדיין המלאך לימדו את כל התורה כולה... בתקופת לידתו, אביו רבי חיים היה עדיין עם בני הישיבה בארצות הברית ולא נכח בברית, והסבא, רבי אליעזר יהודה, כיבד בסנדקאות את בעל האבן האזל – מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל.

ראשית גידולו וצמיחתו הייתה באוהלי חכמים של אביו וסבו הגדולים ושאר בני המשפחה המרוממת. כולם התגוררו בבניין ישיבת מיה, וכך הסתופף בצילם. כל ימיו ידו לא משה מיד אביו, שהחכימו, גידלו והושיבו על ברכי החכמים. סבו, רבי אליעזר יהודה, הדריכו וחניכו באופן פרטני, ואף זכה לישון אצלו במשך כשבע שנים – מעת פטירתה של הסבתא הרבנית מלכה ע"ה בחודש תשרי תשי"ט, ועד לפטירת זקנו בחודש תמוז תשכ"ה. בהיותו כלי מחזיק ברכה ומקבל, בטבעו, הטה אוזנו וליבו ללמוד ממנו דעת חכמה ואורחות חיים. תמיד היו נראים לפניו דמות דיוקנם של אביו וזקנו, ואף פעם לא עזב את בית מדרשם. תורתם ומוסרם היו נר לרגליו ולא זו מהם כמלוא נימה כל הימים. כמה פעמים התבטא ואמר "אני יושב מול אבא", ברצותו לבטא עד כמה אביו מדריו ומכוונו בכל אורחותיו.

כמו כן, למד וקיבל והושפע רבות מגיסו הגדול, מרן הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל, ואחיו הגאון הגדול רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל. את דרשת בר המצווה שלו הכין עמו גיסו רבי נחום, וכשגדל דבק בתורתו והרבה לשמוע ממנו אמרי חכמה ודעת.

ברצותו להוסיף חכמה ודעת ולהרחיב אופקיו

מתאימה לומר את התוכחה באופן עקיף ולהעמידני על מקומי מבלי לפגוע ובאופן שישיעו: "...

סיפור דומה אירע עם תלמיד אחר, שהתווכח איתו פעם לגבי ההכרח של בן תורה לחבוש כובע וללבוש חליפה בלכתו ברחוב. הלה טען כי כיום זה לא מעיד עליו שהוא בן תורה, אלא רק מכביד עליו ואפשר לוותר על זה. רבי אברהם שמע את טענתו ושתק, פשוט לא הגיב כלום. אך לאחר כחמש שנים, כשראה אותו ברחוב עם כובע וחליפה, אמר לו: "נו, כבר הגיע הזמן שאתה מבין מעצמך שבן תורה הולך ברחוב עם כובע!"...

אחד מבניו סיפר לו בשנה אחת במוצאי ראש השנה, כי בישיבה שבה הוא מלמד מחפשים 'נושא ונותן', ובדיוק בתפילת מעריב של ראש השנה נפל לו רעיון על משהו. לשנה הבאה, כשהתקשר אותו בן לברך ולהתברך בברכת השנים, אמר לו רבי אברהם תוכחה בנעימות: "אבל השנה תחשוב במעריב רק על מעריב..." שנה שלמה הוא שמר את ההערה עד שחש שזהו הזמן המתאים שתיאמר ותשפיע.

רבים נהנו מחכמתו של רבי אברהם, עצתו ותשועתו, עידודו וניחומו, וגם מתוכחתו... הרגישו שהתוכחה היא מלב אוהב ובשל האכפתיות והאחריות שיש לו כלפי מי שהוכיח אותו. וממילא, כשם שכשהאב מוכיח את בנו, ודאי שהבן אוהבו על כך שהרי יודע שרק משום שהוא יקר לליבו אביו מוכיח אותו – כך כל מי שהוכיחו ידע והרגיש שזה מחמת שיקר הוא לליבו ואכפת לו ממנו.

תלמיד מספר שאחרי חתונתו למד כמה שנים, ואחר כך יצא לעולם המעשה ולא הצליח כל כך. הוא אמר לרבי אברהם שאולי עשה טעות והיה צריך לצאת קודם. רבי אברהם אמר לו: "אתה מדבר כמו גוי". ומספר אותו תלמיד שהדברים חדרו לעצמותיו, והוסיף שיכול היה לקבל את הדברים כי הרגיש שרבי אברהם אוהב אותו, דואג לו ומדריך אותו.

פעם התבטא רבי אברהם ואמר לאחד התלמידים שהתלונן בפניו על פלוני שמעמיד את עצמו כמשגיח ועוקב אחריו מתי הוא בא לבית המדרש, וגורם לו לצער ולמבוכה: "למה הקדוש ברוך הוא נתן לך שתי עיניים? האחת כדי לראות מה שצריך לראות, והשנייה כדי שלא לראות מה שלא צריך לראות..."

סיפר אברך ממכיריו של רבי אברהם שהיה עם בנו בשמחת בית השואבה בישיבת מיר, ולפתע המצלמה נפלה מידי בנו ונעלמה. המצלמה הייתה יקרה לליבו והוא פרץ בבכי סוער על האובדן. האב לקח את בנו לפינה צדדית בכדי להרגיע אותו, ובדיוק רבי אברהם חלף ועבר שם. הוא שאל את האבא – למה הבן בוכה? והאב סיפר לו את הסיפור. אמר לו רבי אברהם: "צריך לקנות לבן מצלמה חדשה, אסור שהבן ייצא עם תחושה לא טובה משמחת בית השואבה..." ולאחר החג התקשר רבי אברהם טלפונית לאב לברר האם אכן קנה לבן מצלמה חדשה, ואז הבין האב שהוא מתכוון לכך ברצינות, והלך לרכוש לו מצלמה חדשה. הוא אף כיבד את רבי אברהם להעניק לו את המצלמה החדשה...

חכם מחוכם היה ולמד מכל אדם, קטנים וגדולים. היו לו כמה וכמה הנהגות טובות שבית הבחינו בהן, וידעו כי הוא אימץ אותן מאנשים פשוטים מאוד, פחותים ממנו בכל הפרמטרים. הוא לא ראה בכך שום פחיתות כבוד, אלא רק חכמה להתלמד מכל

השיב רבי אברהם: "מה פתאום, תמיד כשאתה מתקשר זה זמן טוב..."

עוד מספר תלמיד בהתרגשות: "ערכתי פעם קידושא רבא בביתי לרגל הולדת הבת, ולמרות קרבת הגדולה לרבי אברהם, כלל לא ציפיתי שיבוא לשמחה. הוא כבר לא היה אז אדם צעיר, וגם קשה הייתה עליו ההליכה הרגלית למרחקים במזג אוויר חם מאוד, והוא אכן לא הגיע לקידוש. אך במוצאי שבת הוא הודיע שהוא בא. הוא הגיע יחד עם הרבנית שתבדל לחיים טובים במונית, במיוחד כדי לאחל לי אישית 'מזל טוב'. הוא לא עשה זאת בצורה של יציאת ידי חובה, אלא הגיע וישב זמן ממושך יחד איתי ועם הורי אשתי, שיבח ופרגן, ויצר אווירה מאוד נעימה בבית של השתתפות בשמחה. חשבתי אז לעצמי איזה מורה דרך או רב יעשה דבר כזה. רק אישיות כמו של רבי אברהם מסוגלת לכך..."

חכמה ומוסר

מספר תלמיד: "בצעירותי בישיבה לא היה לי טעם בלימוד המוסר בספרי היסוד, כמו 'מסילת ישרים' ו'שערי תשובה'. התאוננתי על כך באוזני רבי אברהם. אמרתי לו כי הלימוד בספרים אלו מביא אותי לידי עצבות. הוא השיב לי בתמיהה: 'ביי מיר ס'איז ברענגט דער גרעסטע שמחה?' '[אצלי זה מביא לשיא השמחה:]'..."

אחד התלמידים ציין לסיפור הזה את דברי האדמו"ר בעל השם משמואל' מסוכטשוב זצ"ל (פרשת דברים) שמביא את פירוש האלשי"ך הקדוש על הפסוק שנאמר 'למנצח מזמור לדוד בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת שבע'. הקשה השם משמואל שעל בשורת העבירה אשר קצף השם עליו והתנבא עליו נתן הנביא, היה צריך דוד המלך להיכנע על ידי בכי, קינה ואנקה ולא שמחה? ומה הפשט שאומר 'למנצח מזמור' כאשר בא אליו נתן הנביא? ופירש, כי מדרך האנשים למצוא תואנה להקל אשמתם ולהתקרר בדעתם מלתקן עוונות, וישארו עוונותם על עצמותם. מה גם בדבר בת שבע כי בת זוגו הייתה, גם היה לה גט כריתות היה הדבר קל בעיני, ואילו לא בא אליו הנביא היה נשאר באשמותו. לכן זאת הייתה אצלו שמחה כפולה, שעל ידי זה התעורר לתשובה ולכן אמר למנצח ומזמור: כך המוסר שעורר את רבי אברהם לתשובה גרם לו לשמחה ולהתרוממות, ולא לעצבות חס ושלום.

תלמיד סיפר: "פעם שלחתי לו מערכה בעניין כלשהו בדרך המחשבה, והוא קיבל אותה אך לא הגיב לי עליה מאומה. חשבתי בזמנו שלא היה לו זמן לקרוא את מה ששלחתי ולכן לא הגיב, אך לאחר שנה וחצי נודע לי שהתבדתי: התחדש לי אז איזה חידוש והשמעתי לו אותו, והוא הגיב ואמר בהתעלות: 'אה! דאס איז א גוטע ווארט' [אה! זה ווארט טוב!], והדגיש שזה ווארט טוב ולא אחרים. שאלתי אותו – מה פשר ההדגשה הזאת? והוא השיב: 'הרי לפני זמן שלחתי לי מערכה אחת, אבל היא הייתה קצת גבוהה, למעלה ממקום עבודתך, אבל זה שאמרת לי עכשיו זה טוב!...' אמר התלמיד בהתפעלות: 'כמה חכמה ופיקחות הייתה טמונה בתגובה הזאת של רבי אברהם, הרי אם היה אומר לי אותה מיד בזמנו כששלחתי לו אותה, לבטח הייתי נעלב וגם לא שומע לו לשנות את דרכי, ולכן הוא חכמה להזדמנות

לשחזר את השיעור, אבל לא הצלחתי להבין מה הוא תירץ בשיעור על אחת הקושיות החזקות בסוגיא. יצרתי איתו קשר טלפוני מתוך כוונה לנהל איתו שיחה קצרה, אך הוא שאל מיד: 'איפה אתה נמצא עכשיו?'. השבתי לו, והוא ענה ואמר: 'בלייב דארטען און איך קום' [תישאר שם – אני בא כבר]. הוא הזמין מונית מביתו בשכונת 'עזרת תורה' והופיע

בצעירותו (השמאל), במחיצת סבו הגדול מרן
ה"ר רבי אליעזר יהודה פינקל צוק"ל

בהיכל ישיבת מיר לקראת סוף סדר שלישי. הוא התיישב על ידי והסביר לי היטב את כל הסוגיא, וכך נשאר לשבת על ידי עד כמעט השעה שתיים עשרה בלילה. כשהרגיש שאני כבר נמצא בתוך העניינים ומבין היטב את הגפ"ת, נסע חזרה לביתו."

שח תלמיד – הג"ר ישראל מאיר וינגרטן שליט"א: "יום אחד שהגעתי לשיעור של רבי אברהם, ירד שלג בחוץ, והנעלים שלי היו רטובות לגמרי. לא יכולתי בשום פנים ואופן להשאיר אותן על רגלי ונכנסתי לשיעור בלי נעליים. רבי אברהם כשראה זאת לא רצה להתחיל את השיעור. הוא אמר לי: 'דו גייסט ווערען פארקיעלט' [אתה הולך להצטנן]. השבתי לו בחיוך שהשיעור יחמם אותי, והוא ענה מיד: 'איך רעדט צו דער קאפ נישט דער פיס' [אני מדבר לראש ולא לרגליים...]. ושאל בקול אם יש למישהו נעלי בית מיותרות, וכמובן, לאף אחד לא היה זמין. אז הוא הוריד לרגע את הראש, כנראה חשב מה לעשות, ומיד קם והלך לחדר השני ושב עם שמיכה. הוא ניגש אליי וכיסה את הרגליים עד שהרגשתי חם [והחום הזה מלווה אותי עד היום הזה!...]. הייתי בהלם ולא יכולתי לעצור אותו. כשאבי מורי שליט"א ביקר את רבי אברהם והתחיל להודות לו על מה שקרה, הוא פשוט לא הבין על מה כל המהומה. וכי מה היית מעדיף שהוא יצטנן?! – הוא שאל את אבי בתום ובטוהר."

תלמיד אחר מספר, כי כאשר דיבר איתו בחורף האחרון בטלפון, הוא היה נשמע חלש מאוד. התלמיד שלא רצה להכביד עליו שאל שאולי קעת אין זה זמן טוב לשיחה, והוא ייצור איתו קשר מאוחר יותר.

רבי אברהם עצר בעדו: "לא! לא! אל תתקשר בשעה כה מוקדמת לפנות בוקר, הרי הוא יודע שאני חולה, ועלול להיבהל שמא אירע משהו..."

בתקופת חוליו נערכו מנייני תפילה בכל שבוע בביתו. באחת הפעמים השמיע בנו ביקורת על פלוני מבני המשפחה שלא טורח לבוא ולהשתתף בתפילות. רבי אברהם נרעש מהביקורת ואמר: "אם מדברים כך, כבר אינני יודע אם שווה כל התפילה הזאת בביתי".

המחנך רבי בן ציון קוגלר שליט"א, מנהל ת"ת 'חוות דעת', היה ידיד קרוב מאוד עם רבי אברהם, ורבי אברהם אף היה אחד מחברי העמותה של הת"ת. הוא סיפר שעל אף שהיה מדבר איתו הרבה, מעולם הוא לא שמע ממנו ביקורת על מלמדים או העיר עליהם. עוד אמר שכשיעץ לו איך לברר על מלמד אברהם שאת צורת המסירה של השיעור פחות דחוף לברר מראש, זה אפשר לראות בשיעור ניסיון איך הכישורים שלו במסירת שיעור. אך מה שכן צריך לברר מראש הוא איך הוא רב עם השכנים שלו... וכאשר היה נידון אם לפטר מלמד, רבי אברהם לא הסכים ליעץ בנידון.

הנהגות נאצלות והסתכלות מקורית

רבי אברהם היה אומר: "רגילים לבקש הנחה מבעל מלאכה בגלל קשר משפחתי או חברי שיש עמו. אך חשבתי שאולי להיפך; אולי יש דווקא להוסיף לו משום שאתם קרובים. למה הקירבה היא סיבה רק לטובתך ולא לטובתו?"

כיוצא בזה, כאשר בתו התארסה הוא רצה ששמחת התנאים תתקיים במקום מסוים שלרבי אברהם היה קשר מיוחד עם בעלי המקום. רבי אברהם דיבר איתם ואמר לו שהפעם לא שייך לקיים שם את השמחה בגלל סיבה כלשהי. אחד הבנים אמר לרבי אברהם: "אבא! יש לך כזה קשר מיוחד איתם, אולי תלחץ אותם קצת..." רבי אברהם השיב מיניה וביה: "להיפך, בגלל שיש לנו כזה קשר מיוחד איתם לא נלחץ אותם".

כשבניו הגיעו לגיל המצוות, הלך איתם לקבל את ברכתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. בשנים המוקדמות יותר, כשהרב אלישיב עוד היה צעיר, רצו בניו שהוא אף יזמין אותו לשמחה, אך רבי אברהם סירב. הוא חשש שאם יזמין אותו הוא אכן יטרח ויבוא, וחס על זמנו היקר וכוחותיו המוקדשים כולם לתורה ולכלל ישראל.

בסדר התפילה הוא היה מוצא מקומות לכל מיני בקשות והודאות. למשל, בברכת 'שעשה לי כל צרכי' שבברכות השחה, היה מכוון על טובתה של רעייתו הרבנית תליט"א, אשת חבר כחבה, שמסרה כל חייה למען ולמען תורתו, וכיוון בכך להודות על הזכייה הזאת. בחיי חיותו של מרן הסטייפלער זצ"ל, ביום הקדוש הושענא רבה בעת אמירת "הושענא קהילות יעקב", היה מכוון עליו שיושע בבריאות ובאריכות ימים.

כך גם מאז שיצא הספר 'הר יראה' של שאר בשרו ראש הישיבה, הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל, היה מכוון ב"הושענא הר יראה" אודותיו. יתכן ולא התפלל במסוים על הסטייפלער או על רבי אריה מלבד בשלוש פעמים ביום בברכת 'ועל הצדיקים', אך משום שכבר אמר "הושענא קהילות יעקב" ו"הושענא נא הר יראה", למה לא לכוון גם עליהם?...

פשוט לא רואה את האחר שמגיש לך יד. תסיים עם הראשון בנחת ובסבלנות, ואז תפנה אל השני..."

הוא ההביל מאוד את כל ענייני הכבוד וסלד מפרסום. לפני כמה שנים התבקש לדבר בכנס שנערך לזכרו של אביו על ידי ארגון 'מוח ולב'. רבי אברהם נענה לבקשה בחיוב, והתפרסמו מודעות ברחוב על הכנס, ובהן התנוסס שמו כאחד הנואמים. מאוחר יותר נפל רבי אברהם מהבימה בכנס, ואמר אחר כך: "הייתי במודעות ברחוב אז נפלתי..."

זהירות בכבוד ורגשות הזולת

בדרכו לתפילה מידי יום, היה מביא איתו בקבוצות חבילת טישו. באחד הימים לאחר התפילה, בנו אסף את חבילת הטישו כדי לקחת אותה חזרה הביתה, אך רבי אברהם אמר לו להשאיר אותה במקום. מאז עקב הבן אחריו והבחין כי בכל יום הוא נוהג כך - להביא חבילה ולהשאירה בבית הכנסת. והסביר הבן את פשר ההנהגה הזאת: אין זה בגלל שהוא ראה לנכון לתרום כל יום טישו לבית הכנסת, אלא בגלל שאדם רגיל שמביא טישו לבית הכנסת, הטישו נשאר אצלו בשקית וכשנצרך לו, מוציאו, ואם משהו מחפש אנה ואנה טישו הוא משתדל גם להביא לו. אבל אצל אבא, ברור היה הדבר שכאשר מביא טישו לעצמו יניחו על השולחן. הרי הוא אינו איש בודד בעולם, יש אנשים סביבו ולמה לא להיטיב להם? ואחר כך, כשהטישו כבר מונח על השולחן לשימוש הציבורי, וכי יעלה על הדעת שהוא יאסוף אותו וייקחה חזרה לביתו?...

בהלוויית אחותו, הרבנית הצדקנית מרת רבקה אזרחי ע"ה, אשת חבר לגיסו הגאון הגדול רבי יצחק אזרחי שליט"א, הוא ספד לה בבכי. בתוך הדברים הזכיר את חשיבותו ומעלתו של בעלה הגדול, וסיפר כי שמע כמה פעמים מהסבא הגדול, רבי אליעזר יהודה, שיש שניים שהוא מתפעל מהם, ואחד מהם זה רבי יצחק. בנו שאלו - מדוע לא אמר בהספד מי היה השני שהסבא התפעל ממנו? ורבי אברהם השיב: "בשביל שכל אחד יוכל לחשוב על עצמו שאולי אליו התכוין". הדבר הפליא; מתו מוטל לפניו, ורבי אברהם תפוס במחשבה ודאגה איך חס ושלום לא תהיה פגיעה קלה במישהו.

בערוב ימיו, כשהיה מאושפז בבית חולים, הוא התפלל שחרית בשעת נץ החמה. יום אחד היה ספק של כמה דקות מתי זמן הנץ, ובנו הציע לו להתקשר לפלוני שמתפלל נץ כל יום לשואלו מתי הנץ. אך

אדם, ולקחת את הטוב מכל אדם. בהיותו בסביבות גיל שבעים, אמר פעם שיש לו עדיין תועלת מהיותו משתתף בחופות של תלמידים למרות הטרחה וגזלת הזמן הכרוכה בכך, מדוע? "כי אני לומד דברים..."

מידות טובות

מלבד גאונותו בתורה, הצטיין רבי אברהם גם במידותיו התרומיות והנאצלות. בשמחת התנאים שלו, נשא דברים אביו הגדול, רבי חיים, והרבה לשבח ולהללו. הוא התמקד בדברי הפסוק: "שקר החן והבל היופי אשה יראת השם היא תתהלל", ואמר שפסוק זה נאמר על החתן, כמו שדרשו חז"ל: "שקר החן זה דורו של משה", והסביר שציינו את משה על שום "והאיש משה עניו מאוד", וזהו חן כמו שנאמר "ולענויים ייתן חן". ורבי חיים הוסיף ואמר כי זהו החתן דגן, שענוותנותו גדולה מאוד; "והבל היופי" זה דורו של חזקיהו, שלא היה תינוק ותינוקות שלא ידעו טומאה וטהרה, וזוהי גדלותו בתורה של החתן המוסתרת על ידי ענוותנותו היתירה. "אשה יראת ד' היא תתהלל" זה דורו של רבי יהודה בר עילאי שהיו שישה מתכסים בטלית אחת ועוסקים בתורה, דהיינו שכל אחד היה נותן לשני, ואמר כי בזה מצטיין החתן במיוחד. הוא היה עניו מיוחד והתנהג בפשטות מיוחדת, בבחינת "ונפשי כעפר לכל תהיה".

הייתה לו רגישות מיוחדת לכבוד הבריות - מורשת בית אבותיו הגדולים. הוא סיפר כי סבו הגדול, רבי אליעזר יהודה, אמר לו כשהיה נער כבן ארבע-עשרה חמש-עשרה באחת השמחות במשפחה: "תבחין באנשים שמגיעים לכאן (שלא הוזמנו) ולא מתייחסים אליהם... אתה תקבל את פניהם ותכבדם כראוי..." והיה רבי אברהם אומר בצחות, כי יש לו מינוי מיוחד במיר מהסבא רבי לייזר יהודה, להתייחס לאנשים שלא מתייחסים אליהם... כן סיפר שאצל אביו הגדול, רבי חיים, קבלת קהל הייתה נושא שתפס את מחשבתו. הוא דאג שכולם יכובדו כראוי, ירגישו בנוח ובנעימות, ואף מינה ממנה מיוחד על ביתו שישגיח שתהיה קבלת הקהל על הצד היותר טוב וכל אחד יקבל את היחס הטוב ביותר.

בניו מספרים, כי לפני חתונתם היה רבי אברהם מדרך אותם לקבל את פני כל הבאים במאור ובסבר פנים יפות. ופעם אמר לבנו: "דע לך שכאשר בא מישהו לתת לך יד ולאחל לך 'מזל טוב' ולברך אותך, ובאמצע ניגש מישהו אחר, במידה ותעזוב את הראשון באמצע, עלול הוא להרגיש רע מאוד. לכן העצה היא שאתה

רבי אברהם כחתן משוחח עם אביו מרן הגר"ח שמואלביץ וגיסו מרן הגר"נ פרצוביץ צעוק"ל

רבי אברהם היה 'היד החזקה' של ישיבת מיר

הגאון רבי יחיאל מיכל זילבר שליט"א בהספדו ככלות השבעה בהיכל הישיבה:

התאספנו היום, במלאת השבעה, להספיד את מי שהיה 'הילד התמים' של ישיבת מיר – רבי אברהם זצ"ל, שאיגד בתוכו את כל הטוב והיופי של הישיבה: את טוב הלב (די גוטקייט), את העידון (די פיינקייט) ואת האצילות (די עיידלקייט).

הגמרא במסכת סנהדרין (פ"ח ע"ב) שואלת: "איזהו בן העולם הבא?". המפרשים (עי' 'באר שבע' ו'תורת חיים' שם) מקשים: הרי לכל ישראל יש חלק לעולם הבא? ומבארים, שהשאלה היא מי הוא בגדר 'בן עולם הבא' כבר בעולם הזה; מי זוכה לחיות חיי עולם הבא עוד בימי חיותו. על כך משיבה הגמרא: "שייף עייל שייף ונפיק וגריס באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה, יהבו ביה רבנן עינייהון ברב עולא בר אבא" (נכנס בקידה, יוצא בקידה, לומד תורה תדיר ואינו מחזיק טובה לעצמו). תמיד התפלאתי: וכי בדורם של האמוראים ניתן היה לומר זאת רק על אדם אחד? ואף זאת רק בלשון מסופקת, "יהבו ביה רבנן עינייהון"?

את הדברים הללו אני מבקש להסב על רבי אברהם צבי, בנו של רבי חיים לייב, שגילם בדמותו את אותו תלמיד חכם ש"שייף עייל שייף ונפיק, וגריס באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה". מעולם הוא לא התהדר בייחוסו הרם. הוא לא הזכיר שהוא נכדו של מרן רה"י הגאון החסיד רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, או בנו של מרן רה"י שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל. אין כל פחיתות כבוד בציון ייחוס כזה, אך הוא לא חיפש זאת כלל. אף שלאדם בעל שורשים כאלו אך טבעי ומחייב להתנהג באצילות, הרי שבמציאות – לצערנו – לא תמיד הדבר כך (נישט אזוי). אצלו, לעומת זאת, הענווה הייתה מוחלטת.

זכיתי להכירו היכרות אישית וקרובה מאוד. הוא התגורר בשכונת 'עזרת תורה', וחתני (האיידעם) שלי ז"ל התגורר בסמוך, ברחוב אבן האזל 7, כך שהיינו נפגשים לעיתים קרובות. והראיה הגדולה ביותר לאישיותו היא המשפחה המפוארת שהקים, משפחה היכולה לפאר את כל בית ישראל.

ידוע כי ה'סבא' מסלבודקה הקים את כולל קדשים המפורסם לבקשת החפץ חיים, אך עשה זאת בהסתה, עד שאיש לא ידע שהוא העומד מאחורי הקמתו. זוהי התגלמות דברי הנביא המובאים בגמרא (מכות כ"ד ע"א): "והצנע לכת עם אלוהיך". ה'סבא' הקים את 'היד החזקה' של אז, ונינו, רבי אברהם, הקים אף הוא את 'היד החזקה' של ימינו. בסיום התורה נאמנו: "ולכל היד החזקה אשר עשה משה לעיני כל ישראל". רבי אברהם היה 'היד החזקה' של ישיבת מיר – אך בניגוד למשה רבנו, הוא פעל הרחק מ"עיני כל ישראל", בצנעה ובענווה.

יעזר הקב"ה שתהיה נחמה גדולה. מי ייתן ובבית זה, בבתי כל הסובבים ובכל בתי ישראל, יישמע מעתה רק קול ששון ושמחה, לא נדע עוד שוד ושבר, ונזכה לישועה הגדולה.

בסמוך לשדה התעופה באמריקה, ממש על יד בית הכנסת המקומי קיים בית תפילה של נוצרים. פעם התבטא ואמנו: "אף שהייתי צריך להתפלל שם, לא הייתי עושה זאת, אלא הייתי מתפלל ביחידות. פשוט אינני מסוגל להתפלל שם".

בשנותיו האחרונות קנו לו סט חדש של גמרא, ולקחו את הגמרות הישנות מהבית. רבי אברהם ניגש לספרים, החזיק את הגמרות בחום ובאהבה, וביקש את סליחתן שלא ילמדו בהן יותר.

בימי חוליו, לאחר שבועיים שהיה מאושפז בבית חולים ולא הלך לבית הכנסת, התבטא ואמר לשאר בשרו הגאון הגדול רבי אשר אריאלי שליט"א, כי הוא מרגיש כמו גוי, שבועיים בלי קריאת התורה.

שמחת המצוות

שמחת המצוות שלו הייתה מופלאה, ומילאה ממש את כל ישותו. אמו הצדקנית הרבנית חנה מרים ע"ה נפטרה במוצאי יום הכיפורים. חג הסוכות הפסיק את האבלות לבני המשפחה לאחר שלושה ימים, ויצא שכמעט לא ישבו שבעה. בליל החג הוא היה במצב רוח ירוד מאוד, ולאחר התפילה בליל יום טוב, אף שכל שנה נשאר היה לאחל לכולם 'א גוטען יום טוב' במאור פנים ובשמחה, הרגיש בשנה זו שאינו מסוגל לכך, ועם סיום התפילה יצא והלך לביתו. אך כל זה היה עד שנכנס לסוכה. ברגע שנכנס לסוכה הרגיש איך הוא מתמלא בשמחה גדולה וממש "החליף צורה ולבש צורה". כך הוא העיד בעצמו ברגע של גילוי לב באוזני בני ביתו.

בחג הסוכות באחת השנים, אחד מבניו הרגיש התעלות גדולה בחג, ואמר לרבי אברהם שמרגיש את 'קשה עלי פרידתכם', שיוצאים לחורף ארוך בלי קרבת השם שבחגים. נענה לו רבי אברהם ואמנו: "נדע לך שבאמת כל שבת זה כך, בכל שבת הקדוש ברוך הוא נמצא עם ישראל". והביא את דברי ה'אור החיים' שבשבת ישראל והקב"ה נמצאים ביחד, ואף המלאכים אינם רשאים להיות עמהם. וכתגובה למה שלא מספיק מתכוננים לשבת ומה שמתאחרים מלהכניס את השבת, היה רבי אברהם אומנו: 'מדוע השבת צריכה להפסיק מזה שאנחנו עשירים ויש לנו שבת כל שבוע?!... והיה אומר על כל שבת ושבת: "זו השבת הכי קדושה בשנה!". ופעם כשראה זוג חילוני מתארגן לנסיעה לפני שבת, נכמרו רחמיו עליהם ואמר לבני ביתו: "איזה רחמים, אלו אומללים שאין להם שבת!..."

הוא עצמו הידר מאוד בכבוד השבת ברגישות מיוחדת. סביב החלות של שבת היה עושה 'עסק' שלם. במשך הרבה שנים היה רבי אברהם קונה את החלות ביום חמישי במאפיית לנדנר המפורסמת, והיה בוחר אותן בקפידה שיהיה עונג שבת. אחר כך היה מקפיד אותן במקפיא שבביתו, ולפני כל סעודה מוציא בזמן מתאים ופוחת את השקית באופן שמצד אחד לא יתרככו, ומצד שני לא יאבדו את הטרייות. לאחר שנסגרה מאפיית לנדנר, חיפש אחר חלות אחרות שיהיו בטעם מיוחד, והתחילו לקנות חלות של ויז'ניץ.

בשנה אחת שיום ערב פסח חל בשבת קודש, שאל אותו אחד הבנים האם לקנות לעצמו פיתות לשבת הגדול כיוון שלא רוצה שיהיו פירורים? השיב רבי אברהם בשלילה. 'זה לא כבוד שבת' – אמנו ובאמת גם בתקופה שהיה בטיפול נמרץ ולא יכול היה לאכול, והסדר היה שהרבנית ומי שהיה איתו עשו קידוש ונטלו ידיים בחדר ואח"כ המשיכו לאכול בחוץ. ביקש רבי אברהם שיהיו חלות טעימות ומכובדות.

הוא הקפיד לומר שניים מקרא ואחד תרגום עם הכובע והחלוק השבתי, וגם בסעודות השבת תמיד היה יושב עם החלוק לכבוד שבת. את הקידוש בליל שבת קידש רבי אברהם עם הפראק ולאחר קידוש החליף לחלוק, והקפיד שכל הילדים ישבו עם כובע וחליפה בקידוש, וגם בסעודת מלווה מלכה היה מקפיד לאכול עם הכובע והחלוק.

בשנים האחרונות התארח פעם בבני ברק אצל בנו הגאון רבי אליהו ברוך שליט"א בשבת. הם התפללו בבית הכנסת השכונתי, והוא שם לב שהמדרגה לארון הקודש גבוהה מעט, באופן שהמוציא את ספר התורה צריך לקפוץ קפיצה קלה עם הספר בידו. ואמר שאין זה כבוד ספר התורה. בנו אמר לו שכפי הנראה, הואיל ובעוד כמה חודשים עוברים לבית כנסת קבוע ואנו כאן רק באופן זמני ורק לשבתות, על כן משאירים זאת כך. אך רבי אברהם לא קיבל את הטענה, ואמר שברצונו לתרום מדרגה נוספת לארון הקודש. במוצאי שבת הוא דיבר עם הגבאים והתברר שהעלות גבוהה. כמוכן שהדבר לא שינה לרב.

י אברהם את התוכנית וזירז את בנו על כך, ולאחר כמה ימים התקשר לשמוע אם כבר נעשה הדבר. בנו רבי אליהו ברוך אומר שסיפור זה הינו בניין אב להנהגתו של אביו: ראשית, הוא שם על ליבו ורואה מה שרוב האנשים כלל לא רואים. שנית, שהוא מבין את העניין לאשורו, לראות את הפגם שבדבר הגם שהוא רק לזמן קצר, ושלישית שאומר ועושה, מזרז על הדבר ותורם מהונו לכך.

מקורות: קובץ 'אחר האש' יו"ל ע"י הרב אהרן מאיר הלוי הופמן תשנ"ח לו.